

յեւալ գործադրող մարմնի, որպէս և սա չի պիտի իշխէր ոչ դաշինք կռել, ոչ փոխառութիւնք գործել և ոչ պետութեան կայքը գրաւ դնել առանց միւսի համաձայնութեան, Պետութեան ութ նախարարների և սոցա ստորագրեալ պաշտօնեաների ընտրութիւնը, ցամաքային և ծովային զօրքերի վարչութիւնը պատկանելու էր գործադրող մարմնին, Ժողովի հոգին էր Մալրօկորդատոս, և սա նշանակուեցաւ գործադիր իշխանութեան նախագահ. իսկ Եպիսկոստին, Մօրէայի Գերուզիայի գահերէցութիւնը մերժելուց յետոյ, դարձաւ խորհրդական մարմնի նախագահ, Այսպէս յաւարտ ելաւ պետական իշխանութիւնը, որ պատշաճօրէն կազմուելուց յետոյ ասես թէ լիովին ձեռնհաս պիտի լինէր հոգալու յաջորդ տարիների պէտքերը, Վառափարութիւնը հաստատեց իւր նիստը նախ և առաջ Աորնթի մէջ, որ նոր խլուած էր թշնամու ձեռքից:

Գծրախտաւար շուտով ամեն տեսակ բաժանմունք ծագեցան Պոլսի կողմէն խմբի (Մալրօկորդատոս, Վոլէտիս և այլք) և Կաթողիկոսանուած զինուորական մեծաւորների (Վոլօկոտրոնիս, Նիկիտաս եւ այլն) մէջ, առաջին խումբը կոչվումէր նաեւ ազնուազետական և երկրորդը՝ ռամկապետական, Այս ներքին գծաութիւնը մոտաք դաւաւ մինչև անգամ և երկու բարձրագոյն իշխանութիւնների մէջ, գործադրող իշխանութիւնը փոյթ էր տանում սեղմելու զինուորական պետերի ոյժը, իսկ խորհրդական իշխանութիւնը միտումէր դէպի վերջինների կողմը, Եպիստաուրոսի մէջ աղգային ժողովի ձեռքով հաստատուած սաշմանագրութիւնը յետոյ վերաքննութեան ենթարկուեցաւ, որին մասնակից եղան նոյնպէս և Թեսսալիայի, Յիկլադների և Սպորադների, Էգրինայի, Սալամիսի և Արէտայի պատգամաւորները:

(Ն-բ-ն-է-է-է)

Թ-բ-ն-է-է-է-է-է

Փ. Վ. Ա. Գ. Ա. Ն. Ա. Ն.

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Բազմաշէտաւ Խմբագրութեան Արարատայ

Արծես Հայաստանի բեռնաձեւ արձանագրութեանց գիւտը ինձ է վիճակված 1862 թուից՝ իմ հոգեկան ցանկութեանս և բնաւորութեանս համաձայն, որոց ընթերցանութեան և թարգմանութեան ժամանակն համարեալ հասել է, քանզի բացի օտարազգի հնազէտ թարգմաններէն, զորօրինակ Մ. Արօղէֆէնդ Գերմանացին, Բասը, Պիւրնուֆ, Ժաքէթ,

Պէհն, Լասսէն, Պէնֆէ, Շպիկըլ, Եգուարդ Հինքս Անգղիացի, Մ. Մօրթման Լայլն, գտնուում են այժմ նաև Հայազգի Հնագէտ թարգմանք բեհուաձե արձանագրութեանց, զորօրինակ Յովհաննէս Էֆէնտի Հիսարլեան ի Կ. Պօլիս, Պրօֆէսօր արեւելեան լեզուաց Պ. Քերովրէ Պատկանեան ի Ս. Պետերբուրգ, Լայլն:

Ի զարգ Արարատ ամսագրոյդ և ի նիւթ աշխատութեան Հնագիտաց ահա տամ խմբագրութեանդ 13 տողով մինոր բեհուաձե արձանագրութեան օրինակ ևս, որ այս օրերս գտնուեցաւ Արմաւրայ բլրի բերդապարսպի աշտարակի որմոց մէջ՝ աշխատութեամբ Մովսէս քահանայի Արմաւիրցւոյ, որը կարծեմ 1869 թուին նոյն տեղում գտնուած՝ նոյնպէս 13 տողով արձանագրի կէս մասն լինի, և խնդրեմ Արարատ ամսագրի միջոցաւ հրատարակել զայն ի տես ամենայն ցանկացողաց:

Այս արձանագիրն վեցերորդն է Արմաւիրեան բեհուագրոց, որը տեղափոխելով այս տեղ՝ դրուեց Ս. Էջմիածնի Ճեմարանի Հանդէպն *):

Այս արձանագրի օրինակն ուղարկելով Ի Ս. Պետերբուրգ առ արեւելագէտ Պրօֆէսօր Հայազգի Պ. Քերովրէ Պատկանեան՝ ստացայ հետեւեալ պատասխանն. որ նոյնութեամբ ահա տամ տպագրութեան, որոյ մէջ է և թարգմանութիւնն յիշեալ արձանագրութեան:

Եւ նամակն է այսպէս:

• 2երդ Սրբազնութիւն՝ Մեսրոպր Եպիսկոպոս Սմբատեանց,

• Մեծ ուրախութեամբ ստացայ 2եր վերջի ուղարկած նամակը բեհուաձե արձանագրութեամբ և առ ժամայն նստայ կարդալու, բայց ուրախութիւնս երկարատեւ չեղաւ, որովհետեւ Յօլակերտի արձանագրութիւնը մամուլատու գոլով՝ բոլոր ձախ կողմը աննշմարելի էր մնացել:

• Նոր Արմաւիրեանը գրեթէ բոլորովին կարդացի, բացի 2-3 տառից, որ աննշմարելի են մնացել: Այդ արձանագրի թարգմանութիւնը մեր ձառորական միւս երեսումը դնում եմ ի գիտութիւն 2եր, և եթէ կամենաք, Արարատի մէջ տպագրել տուէք իսկական արձանագրութեան հետ:

ՅԱՅՄԱՆԱՅՄԱՆ

(*) Գերապոտիւ Տէր Մեսրոպր Սրբազան Եպիսկոպոս Սմբատեան շրջելով հին Արարատ նահանգի զանազան կողմերը պատահաբար եւ յատուկ խուզարկութեամբ գտել է զանազան տեղերում բեհուաձե արձանագրութիւններ, եւ փոյթ է ունեցել հրատարակել: Այժմ որ սեպտեմբեր քաղութեանց ընթերցումը մի որոշեալ աստիճանի յաջողութիւն է գտել: ցանկապէս էր որ թէ նորին Սրբազնութիւնը եւ թէ այլ ձեռնհաս անձինք հետամուտ լինէին գտնել եւ ի լոյս բնծայել Հայաստանի նախնեաց յիշատակարանների ցայտը թագուցեալ գանձը, իսկ Արարատի խմբագրութիւնը հաճութեամբ մտի կը հրատարակէ, շտապարկութիւն յայտնելով եւ յաջողութիւն ցանկալով հնաւերներին:

« Ափսոս, որ Զաղալուի արձանագրութեան գոնէ 2եր արտագրութիւնը ինձ չուղարկեցիր, որ կարողանայի ըստ կարեաց վերականգնել և ուղարկել արտասահման ո՞ր և իցէ Օրագրում տպելու: »

« Նոր Արմաւիրեանը հազիւ թէ լինի կէսը առաջին 13 տողեայ արձանագրութեան, և թարգմանվումէ առանց լրացնելոյ հնից: »

« Այժմ՝ Վանայ արձանագրութեամբք սկսել են պարապել ամեն տեղ, և միայն նոր նոր օրինակներ են սպասում: Այդ մասին թէ « Եւրոպական հնախուզաց և թէ՛ Հայ հայրենասիրաց մեծ ծառայութիւն արած կլինիր, եթէ այս ամառը լուսանկարով շրջէք 2եր իմացած տեղերը, և նոր նոր գիւտեր ընծայէք գիտութեան: Մանաւանդ « չմոռանաք Ալիշալուն, Յառաջդրեալ թարգմանութիւնը ի հարկէ « մերձաւորական է միայն, որովհետեւ Վանի արձանագրութեանց ընթերցումն դեռ շատ նորարոյս է և կարօտ է զանազան ուղղութեանց: « Քանի օրինակներն աւելնան, այնքան ընթերցմունքն էլ կուղղվի և կյառաջանայ: »

« Անհամբերութեամբ սպասում եմ 2եր նորանոր գրութեանց և գիւտերին: »

2երդ Սրբազնութեան . . .

ՔԵՐՈՎԲԷ ՊԱՏԿԱՆԵԱՆ:

Ահա՛ լիւրջ-նշան-նշան:

1. Տեառն Աստուծոյ Խալդեայ. ? զտաճարն
2. Սարգուրիս
3. Արգիստիսեան
4. Վերականգնեաց զսա:
5. Աստուծոյ Խալդեայ ??
6. Զհնացեալն. ձօնեաց ?
7. . . . Աստուծոյ Խալդեայ
8. Եւ բազմաթիւ զաւակացն Խալդեայ
9. Սարգուրիս արքայ հզօր,
10. Արքայ մեծ, արքայ աշխարհաց,
11. Արքայ աշխարհին Բիայնացւոց,
12. Արքայից արքայ, բնակեալն
13. Ի քաղաքին Տոսպայ:

ՄԵՍՐՈՎԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍԺԲԱՏԵԱՆՑ:

ԱՐՄԱԽԻՐԵԱՆ ՎԵՅՇԵՐՈՐԴ ԱՐԶԱՆԱԳԻՐ, ԳՏԵԱԼ Ի 24 ԱՊՐԻԼԻ 1883 ԱՄԻ,
Ի ՄԵՍՐՈՎԵ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷ ՍՐԲԱՏԵԱՆՅ,

